

זו מהווה עבודה אולי את ההנאה הגדולה ביותר, וזאת למרות שלעיתים, במהלך הקריאה, אני נתקף גלישיעמום רבים. יחד עם זאת, התייחסתי אל עצמי כאל קורא אינטליגנטי-מומצע, ומתוך הנחה זו ידעתי שאוכל לערוך חוברת שתקלע טבעים של קוראים, "לאימקצוענים" בי ספרות. אנשים שבאמת לא איכפת להם מה אמר עורך כתביעת זה או אחר — אלא קוראים שאיכפת להם מה אמר הסופר, לא המשורר. נקודת-מוצא זו סייעה לי ועודנה מסייעת, בבחירת החומר לפרוזה.

● **בינתיים**, מערכת-הלחצים המופעלת עלי כ"לא-קשור" למילחמות-הסיפרות ולאינטרסים החוץ-סיפוריים המתמידים ליצור כוח של משוררים או סופרים התומכים בעורך זה או אחר — הם המאלצים אותי, לעיתים, לפרסם חומר שהוא בהחלט לא-ראוי-לפירסום בעיני. אבל מאחר שאני פועל עם מועצת-מערכת, אני חייב להתחשב בקשת דעותיהם, והדברים מתפרסמים. אומנם, אני המחליט האחרון, אלא שאם אני רוצה להמשיך ולקיים את מועצת-המערכת אני חייב להתפשר, ולפרסם לעיתים חומר שלא היו מפרסמים אותו בשום במה אחרת. לעומת זאת, אני נאלץ לעיתים לדחות פירסומו של חומר, אסכי הוא טוב, או לפחות טוב יותר מחומר אחר שהתפרסם בפרוזה. חומר סיפורי כזה מוקסא, בינתיים, מאותן סיבות של אינטרסים אישיים של אנשים.

● **ב"פרוזה" 12/13** נאלצתי לדחות, במתכוון, סיפור של סופר ירושלמי ידוע, שהתפרסם מאוחר יותר במערב של יוסי-העצמאות, ולא הצטרפתי על כך, למרות שהדבר עלה לי בהוצאות הסדר. העדפתי, על-פני סיפור זה, לפרסם שלושה סיפורים של מספרים ישראלים צעירים ולא-נודעים. עניין פירסומם של צעירים הוא בעייה נפרדת. גם בנושא זה, שדעתי נחושה בו, אני נתקל בקשיים רבים במסגרת מועצת-המערכת המסייעת בידי. דעתם היא וייתכן שהיא צודקת, כי: מוטב לפרסם סופר או משורר ידוע כאשר יצירתו היא בינונית, מאשר

מספר צעיר ובלתי-נודע — שיצירתו היא טובה. זוהי עמדה של סגירות. של יוקרה מזויפת, עמדה של מה יאמר 20 עסקני-הסיפרות שנמצאים מסביב. ואילו אותי, כעורך פרוזה, מעניינים האלפים שצריכים לקרוא את העיתון — ולא אותם 20 פוסקים אחרונים. אני חש עצמי כמייצג את קהל הקוראים בתוך המערכת, מאשר מייצג של המערכת, וזה אולי השוני ביני לבינם, שוני הגורם לצרימות לא מעטות בעבודת המערכת.

אקולוגיית חיים של המדינה הזאת

● **למרות** כלו הקשיים שמניתי בעבודת המערכת, הייתי שמח אילו הצטרפו אליה אנשים נוספים, בעלי דעות אחרות, באופן כזה שאחרי כמה שנות פעילות יהווה פרוזה מראה נאמנה לעשייה הסיפורית בארץ בשנים הללו. ניסיתי להזמין גם את עורך סימן קריאה, מנחם פרי, או אחד מחברי המערכת של סימן קריאה, כדי שיהיו שותפים לעשייה של פרוזה. לצערי, מתוך המערכת הקטנונית של החיים הסיפוריים שהזכרתי קודם, הדבר לא הגיע לידי מימוש. עדיין הדלת פתוחה לאנשים נוספים להצטרף לעשייה.

● **נוסף על** הפועתו הסדירה של פרוזה, מצוי כעת בשלבי תיכונן רעיון לשתי במות נוספות — במה לאמנות ובמה לנועג. במה לאמנות היא פשוט נחוזה, עם היעלמו של מושג והרדידות המתמדת של ציור ופי-טול. כתביעת טוב לנועג שעוסק בתחומי חברה, סיפרות ואמנות — הוא ממש צורך, מאחר שהנוער נמצא למעשה במצב שבו אין שום יד המדריכה אותו ומכוונת את טעמו, את סולס-הערכים שלו ואת השתייכותו למקום הזה, וללאום הזה.

● **הוצאות-סיפרים** גדולות ומוכרות ידועות בכך ש-

* ביטאון אגודת הציירים והפסלים בישראל.

הן מוצאות מדמם של יוצרים צעירים, ואפילו מדובר בהוצאות-סיפרים השייכות לתנועות הקיבוציות, הדורשות משוררים ומסופרים, שכבר ידועים ומוכרים בצבור, תשלומים המגיעים לשיבת-אלפים, או שמונת-אלפים לירות, על-ימנת להוציא להם ספר. ידועים לי לפחות שלושה מיקרים כאלה, שלא לדבר על סופרים ומשוררים לא-נודעים. ספר ראוי להידפס, או שאינו ראוי להידפס — בהתאם לטעמו של המוציא-לאור, אבל אם ראוי הוא להידפס — הרי בודאי שהיוצר עשה את חלקו בכך שהוא כתב את הספר, והוא אינו צריך להוסיף לכך גם את כספו.

● **בנקודה זו** החלטתי לפתח, במקביל לכתבי-העת פרוזה, הוצאת-סיפרים קטנה שתוציא לאור מדי-שנה תרי-סר ספרים, שיהיו מיועדים בשלב הראשון למגוון פרוזה, שיקבל את הספרים בהנחה ניכרת, ויהיו חברים במועדון-הספר של פרוזה. מיספרם, כיום, הוא כאלף-חמש-מאות, ואני מאמין כי תוך השנה הקרובה גיע ל-3000 מנויים, דבר שיבטיח את יציבות הכלכלית של העיתון, וגם את יציבותה של הוצאת-הסיפרים.

● **טל ברודי** טבע את המושפט "אנחנו על המפה", וזה נכון. אנחנו על המפה. שלושים שנה הצלחנו להבי-טיח את הקיום הפיסי של העם, בארץ טובה. אבל במשך 70 שנה לא עסקנו בארץ הזאת ביצירת אופייה של המדינה. לדעתי, 30 השנים הבאות חייבות להיות מוקד-דעות לביסוס וליצירת ערכים ונורמות-חיים, ואקולוגיית-חיים של המדינה הזאת. פרוזה, וכל הקשור בו, בכוחם להיות ארוך-אין אחת בתוך המירקם התרבותי שאליה צריכים להיות עוד ירבי-ירבים. כי שום יחיד ושום יחידים לא יצליחו לעשות זאת — אלא רק להוביל, לכן, נדמה לי שהדברים שאני עושה, או המטרות שלמענן אני עושה, הם יבשים מאד, ואין כאן מקום לאידיאליזציה של דברים. אני לא מנסה בדגלים, אלא סבור שיש דברים שפשוט צריכים להיעשות.

מצדה קרפונית

תולעי-תרבות

כתבליים רבים רועים באחו העיתונות, ולוחכים מלוא פיהם עישיבירא תרבותיים. כוזה היא, כנראה, אחת ניצול יששכרוב, שתחת הכותרת כל עם — והמצדה" של (ידעות אחרונות 8.5) הציבה ציון-דרך, וקינתה את האבק מעל למחזאי בשם ישראל אלירז. מחוד גוף כתבתה מיהמרת ועולה דמות פסגנית ומתיירת של "אין בניא בעירו" המובדת בקולאו' מילולה, כסיגנון כתבלבות-התרבות של עיתונות-הערב, המתארת ומגוננת את המחזאי ישראל אלירז, שמעולם לא הגיע בגבהי איכות יצירתו למימצע התאטרוני הישראלי. יששכרוב מפארת ומרוממת את יצירתו האפית החדשה של אלירז מצדה, ומפארת אותה כ"באלט תאטרל המכוסס על סיפור מצדה ההיסטורי".

תוך קדחת התגלית העיתונאית הסנסציונית, מסופר לקוראים כי, "סיפור המעשה מתחיל לפני יותר מחצי שנה, כאשר צילצל הטלפון בביתו של ישראל אלירז. להפתעתו הסתבר לאלירז כי הוא משוחח עם מנהל תיאטרון, אנדריווין, רולף קוצר/ה... קוצר/ה הקרוב גם לעולם היהודי, סיפר לאלירז באותה שיחת-טלפון, כי החליט להעלות את נושא "מצדה" כמסגרת הפסטיבל (בלבל) בווינה...". אם להתעלם ממיגוון האפשרויות הסנסציוניות הטמון בקביעה, "קוצר/ה הקרוב גם לעולם היהודי..." מבשרת הכתבלבת ה" מתורבתת, בפעולת-איגוף אינפורמטיבית: "ישראל אלירז, שהתרגל לעבודה, שאת הצלחתיו הגדולות הוא קוצר דווקא מחוץ לגבולות ישראל, ענה לפניה זו..."

ישראל אלירז, המבוי ב-טריפ של מצדה אחרי שזיכה כבר את עולם התרבות באופרה קרפונית, הקרויה מצדה — מעניק עתה ליקום את הבאלט מצדה, ודומה שהוא מנסה ליטול את כתר מצדה מראשו של יינאל ידן, ובמהלך פליטת הגיגיו לכתבלבת, קובע אלירז: "כרור היה לכולנו, כי אין אנו מתכוונים לכתוב באלט היסטורי, ולהעלות דמויות של רומאים עם גלימות על הבמה..." ועל כן הוא מבשר קבל עם ועדה: "מצדה הוא נושא בעל משמעות סימבולית עמוקה" כאילו שאנו לא ידענו זאת. אלא שכאו באה הכתבלבת החרוצה ובשקידה למדנית, המבטלת את מאמציו של ח"כ ידן בפירסום מצדה, היא קובעת: "הספיר אלירז והרגיש, כי את סיפורה של מצדה היהודית כימטט שאין מכירים בעולם הרחב", והיא ממשיכה ומדגישה לקוראיה תאבי החוכמה

והדעת: "הבאלט-תיאטרון, מצדה", לא רק שאינו קשור למאורע היסטורי קונקרטי, אלא שהוא גם מעבר לזמן ולמקום כלשהו, ומסמל תופעה שהיו לה הבעות שונות אצל עמים שונים ובתקופות שונות..."

כך ממשיך המחזאי המתוסכל למטיר מאמרותיו לכתבלבת-התרבות, וזו מעתיקה ומצטטת: "היתה זו חווייה קשה אך מרתקת" — אומר אלירז, החש עייפות מפוימת בן-מלעקס רק כמילה הכתובה..." ציטוט שבכוונו לעורך ציטוט-נגד מפיו של אלירז בן-יאר, המלמל לכתבת ידעות אחרונות בטרם ינעץ פגיון סיקריקי בביטנו, על פיסגת מצדה: "היתה זו חווייה קשה אך מרתקת..."

למי שטרם הבהירה גירסת מצדה של אלירז, הוא מסביר: "רגש מיוחד הושם על

עיצוב תילכרשות, שלא יתנו מנוח לצופה" — מדינש אלירז, המספר על מדים צבאיים צורים נאציים, שנתפרו במיוחד ל- צורך המחזאי, "על-ימנת שהקורא יחוש בכך לעומת הדראמה הקוסמופוליטית של אלירז המעלה בפסטיבל-באלט בוניה, בל-שון הגרמנית, את נוסחת מצדה שלו, כאשר הנאצים הינם הרומאים והיהודי-המחנות, מן הסתם, גיבורי מצדה. בסימיה של כתבה זו הופכת כתבלבת-התרבות למעין שופר-סחטנות של המחזאי לעבר המוסדות ה- מעניקים כספים לפעילויות תרבות בארץ, במטרה לזכות בממון מן ההפקר: "והוא מזכיר, שיעמוד לרשותו של אלירז אמצעים נדירים, וחברים לעבודה שהם פעלי-שם בקנה-מידה בינלאומי — דבר שלא היה זוכה בו, למרבה הצער, במסגרת המצומי צמת של אפשרויות היצירה בארץ."

בייתה המהלכת בחוגי התיאטרון בארץ טוענת בעקשנות, כי בבאלט מצדה של ישראל אלירז, נודרת הסימית שנית מצדה לא תיפול, מאחר שהגילגול השלישי של מצדה הפרטית ברשימת אלירז יבוא לעולם התרבות בצורת מחזמר צבעוני, המיועד לבמות ברודוויו..."

ישראל אלירז מצבה במחזמר

אריאל), לש. שיפורה ולאמנון שמוש ● בימים אלה מתארחת בישראל הסופרת הצר-פתיה הנודעת **כריסטיאן רושפור** (מנוחת לחיים). רושפור מבלה מרבית זמנה בארץ בתרגום לצרפתית של הדלת הכחולה מאת **עמוס קינן**, שראה אור לפני כמה שנים. אגב, משנשאל קינן על האופן שבו נתקבל בסירו מבינה ה, לא יידונית", הוא השיב: "המדינה הבאלטי-דידתית ביותר אלי במיורת-התיכון — היא ישראל — בהוצאת הקיבוץ המאוחד, עומדת לראות בימים אלה אור הטרילוגיה בדרכי החירות מאת **ז'אן פול סארטר**, בתרגום **יונת סאנר**. בשבוע הבא עומד להיפתח בכיכרות הערים הגדולות שבוע הספר העברי השנתי ובו יימכרו, כמקובל, סיפרי הוצאות-הספרים השונות בהנחת ●

בדרכי החירות

בחטף

בהוצאת סיפרי סימן קריאה ראה אור החלק הראשון בטרילוגיה הסהרוריים מאת **הרמן ברור**, בתרגומו של **כריאל צורן**. תמיהה רבה עוררו יו"ר מועצת-המנה" לים של התיאטרון הקאמרי ד"ר **אלימלך רימלט** ומנהלו האירגוני של התיאטרון, כאשר בישרו על תוכנית ההצגות של ה- תיאטרון לעונה הקרובה. מתוך תוכנית זו הסתבר, כי בתוך 10 מחזות שבכוונת התיאטרון להעלות על קרשיו, מצוי רק מחזה מקורי אחד, האיש על המוט מאת **ניסים אלוני**. התוכנית מעוררת את ה- שאלה, מדוע מושקעים מיליונים כה רבים של כספי ציבור בתיאטרון זה ● מענקי-היצירה מטעם קרן תל-אביב לשנת 1977, הוענקו למשוררת **יונה וולך**, למתארת **אידה מגרי-צורית** (רעיית אהרון מגר, שזכה במענק-היצירה השנתי באוסטרד), לעסקי-התרבות **ט(שרני) כרמי** (אריאל).

כריסטיאן רושפור

בשבוע הבא: לילות ציקלג

מאמר ראשון בסידרה העוסקת בחלקו של ס. יזור בהתפוררות תשתית התרבות והערכים של ישראל.

